

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Quomodo peccata distinguantur specie ex præceptis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUARTA.

Quomodo peccata distinguantur specie ex præceptis.

I. Difficultas hac merè moralis est.

HÆC quaestio, ut alia multa ex sequentibus, merè moralis est; cum tamen ad completam peccati cognitionem non parum deferviat, non est hic omitenda: eam nihilominus eâ qua potero brevitate tractabo: qui plura cupit, Bonacinam, Laymannum, Sanchez & alios consulat, qui his de rebus fufissimè disputant.

II. Quo pacto diversitas materia interdum reddat peccata specie diversa.

Prima Conclusio: sola diversitas specifica materiae in præceptis Ecclesiae exempli gratiâ, sufficit ad reddendum peccata specie diversa, saltem ubi hoc aliquo modo refunditur in diversa objecta formalia: ita Suarez lib. 3. de legibus, cap. 2. Vasquez d. 98. cap. 2. & communis sententia. Unde secundum omnes, ubi quis comedit carnes in Quadragesimâ, laboravit in die festo, & Sacrum omisit, non sufficit in confessione dicere, ter violavi præcepta Ecclesiae.

III. Lex humana facit, ut alius spectet etiam ad particularem materiam quam præcipit.

Ratio est: quia lex humana facit ut actus, quem præcipit, non solum sit actus obedientiae, sed etiam ut spectet ad virtutem particularem pro diversitate materiae, & intentione saltem immediatâ præcipientis, praesertim quando est persona publica. Sic Religiosus violans præceptum sui Superioris, praeter peccatum inobedientiae, committit aliud peccatum contra illam materiam in qua versatur præceptum, ut contra virtutem orationis, si sit præceptum de oratione.

IV. Quomodo hic requiratur persona publica.

Dixi, praesertim ubi superior est persona publica, nam si quis vivisset obedientiam homini privato, dici communiter solet, non habere illum auctoritatem reponendi rem illam præceptam in materia specialis virtutis.

V. Ad hoc tamen non sufficit quatenus remota, sed ad quam immediatè spectat illa materia.

Dixi etiam, non quaecumque intentionem remotam ad hanc diversitatem sufficere, sed bene declarat Sanchez lib. 1. in decalogum cap. 14. num. 4. Solum ergo constituit lex humana actum in materia illius virtutis, ad quam directè & immediatè spectat illa materia: quod si materia interdum directè spectet ad plures virtutes, ut econtra furtum rei sacrae est & contra justitiam & religionem, tunc est intentione legislatoris iudicandum, in quam virtutem reponatur. Finis tamen remotus & extrinsecus non facit materiam esse in illâ virtute, ad quam spectat finis, ut jam declarabitur.

VI. Offenditur quomodo non quivis finis remota efficiat ut violans præceptum Superioris committat contra peccata.

Si ergo in religione aliqua præciperetur ex motivo castitatis gestare semel in hebdomadâ cilicium, vel si Abbas prohiberet Monachis egressum ex Monasterio, & ad vitandum fornicationem & furtum, non sequitur illum qui omittit gestationem cilicii, vel Monachum qui egreditur ex Monasterio contra præceptum Abbatis, per hoc committere duo peccata specialia, nec tenetur in confessione dicere se egressum ex Monasterio contra præceptum extor motivis impositum, licet enim non nudè peccetur hic contra obedientiam, cum lex humana semper reponat actum quem præcipit in materia alicujus virtutis particularis ab obedientiâ distinctæ, non tamen haurit speciem à fine quocumque remoto, ut diximus.

VII. Virtus inclinat ad moderatam carnem castigationem.

Omissio ergo gestationis cilicii in dicto casu non est proprie & immediatè contra castitatem, sed contra aliam virtutem connexam cum castitate, quae inclinat hominem ad moderatam carnis castigationem. Sic etiam egressus ille ex monasterio est con-

tra virtutem illam quae ordinatur ad refecandum, vel moderandum evagationes Religiosorum, sicut & clausurae Monialium, quam virtutem aliqui volunt esse modestiam, licet finis remotus illius prohibitionis possit esse conservatio castitatis, aut aliud simile. Secundò dicunt alii actus supradictos, esse peccata contra illas virtutes, majora tamen vel minorâ prout media hic & nunc erant magis vel minus rationabiliter præcepta, vel ad illos fines obtinendos accommodata.

Secunda Conclusio: idem probabiliter cum Scoto in 2. d. 37. q. 1. Gabriele & aliis dici potest quando eadem materia præcipitur vel prohibetur per præcepta specie, seu notabiliter diversa, furtum verbi gratiâ, prout prohibetur lege divini & humana, nempe actum illum contrahere duas malitias specie distinctas. Ratio est, quia lex seu potestas divina & humana maximè inter se differunt, ergo subjectio seu obedientia respectu illarum & consequenter inobedientia specie differt: sicut quia tanta est differentia inter excellentiam divinam & humanam, cultus Deo debitus, seu *Latria* specie distinguitur à *Dulia*, creaturae rationali debita; idè enim bonum est obedire, quia bonum est submittere se potestati Superioris, imò pro eodem in Scripturâ sumuntur, ergo sicut submittere se excellentiâ divinæ distinguitur à submissione respectu excellentiâ humanae, ut jam ostensum est, ita & submittere se divinæ potestati. Hoc autem intelligendum est de actu obedientiæ formali, seu subjectione personae & legi expressè factae, non de merè materiali, seu quando quis solum facit rem præceptam.

Idem dicunt hi auctores de actu contra legem naturalem & divinam, furto exempli gratiâ; duplici enim titulo offenditur Deus, tum quia fitaliquid quod graviter ei displicet independenter à præcepto positivo, tum quia violatur eius præceptum: sicut contingeret si filius alicujus legislatoris rem aliquam faceret à patre severe legibus prohibitam, quam ante legem latam scit graviter patri displicuisse.

Non tamen caret probabilitate quod affirmat Lessius lib. 2. de Justitiâ & jure cap. 46. Azor lib. 4. cap. 2. q. 5. Tannerus hic d. 4. q. 2. dub. 3. & non pauci ex recentioribus, has malitias non distingui specie morali, seu in ordine ad confessionem, sed solum specie Physicâ, sicut justitiæ ex titulis, vel temperantiæ ex cibis specie distinctis. Ideo ergo dicunt hi auctores *Latriam* & *Duliam* esse specie diversas, quia sunt signa subjectionis, obedientia verò non est signum. Contraria tamen sententia negat vel illas, vel hanc esse signa, si sermo sit de internis, quae tamen sunt alterius loci.

Circa actum contra duo præcepta numero distincta, ut si quis Sacrum omittat in die festo incidente in Dominicam, vel carnes comedat in vigiliâ aliqua incidente in Quadragesimam, in quo actu Coninck disp. 7. de poenitentia dub. 6. Navarrus & alii nonnulli affirmant esse duo peccata numero distincta: circa hunc inquam actum dicendum est Vasquez hic, d. 98. Suario de poenitentia dub. 22. sect. 4. Sanchez lib. primo in decal. cap. 14. & communi sententiâ, quidquid sit de distinctione Physicâ vel Metaphysicâ, non reperiri in eo duas malitias moraliter distinctas, nec esse circumstantiam necessariam in confessione aperiendam, cum hæc præcepta sint planè ejusdem rationis, & in ordine ad eundem finem imposita, sicque parum mutant moralem judicium, ac proinde moraliter coalescunt in idem peccatum.

& ad moderatam evagationes Religiosorum.

VIII. Quando materia aliqua per præcepta specie diversa præcipitur vel prohibetur, actus contrahit malitias specie distinctas

Maximè differt submissio erga excellentiam divinam à submissione erga humanam.

IX. Affirmant etiam nonnulli actum contra Legem divinam & naturalem contrahere diversas malitias.

X. Alii dicunt has malitias physicè tantum, non moraliter, & in ordine ad confessionem distingui.

XI. Abus contra duo præcepta numero tantum distincta, quicquid sit de distinctione physicâ, moraliter est unum tantummodo peccatum.

XII. Siquis duos homines eodem actu interficiat, sunt duo peccata mortaliter & in ordine ad confessionem distincta.

Aliter se res habet in materia iustitiae, in qua praecipue spectatur jus alterius; unde si eodem actu violetur jus duorum, ut si eodem ictu occidatur duo homines, aliud longe formatur iudicium, suntque duo peccata, moraliter quoad numerum distincta. In dictis vero praecipis quod praecipue spectatur est directio subditi in talem finem per talem actionem: cum ergo finis sit idem, licet per plura praeccepta intimitur, illius violatio erit unum tantum moraliter peccatum, licet metaphysice sint duo. Et per haec factis factum esse spero Reverendissimo & acutissimo Domino Caramueli, qui ante annos aliquot inter alias hanc de Physica & Morali peccatorum distinctione quaestionem proposuit.

XIII. Quod de duobus praecipis dixi, dicendum est de votis.

Quod de duobus praecipis dixi, communis etiam sententia affirmat de votis circa eandem materiam factis: ita Sanchez lib. 7. de matrimonio d. 27. lib. 1. in decal. cap. 14. num. 10. Suarez lib. 5. de voto cap. 6. num. 11. & alii communiter.

XIV. Num Sacerdos sacramentum Eucharistiae in mortali administrans tot peccata committat, quae fuerint diversi communicantes.

Quaeres circa numerum peccatorum, utrum Sacerdos in peccato mortali eodem loco & tempore centum diversis communicantibus Eucharistiae Sacramentum administrans, tot numero peccata committat, quot fuerint communicantes. Hac in re videri non immerito alicui posset, tot esse diversa peccata quot communicantes, cum respectu singulorum Sacramenti administratio sit perfecta & integra, & ab aliis administrationibus distincta. Sustineri nihilominus mihi posse videtur, unum tantum in hoc casu Sacerdotem illum committere peccatum, totus namque ille actus communicandi est instar unius convivi spiritualis ex omnibus illis actibus partialibus compositi, sicque etsi metaphysice loquendo plures sint administrationes peccaminosae, moraliter tamen censerit possunt una: sicut illi contingeret, qui die veneris in prandio vel cena plura carnis fercula comederet.

XV. Quid dicendum si talis Sacerdos plures poenitentes simul, aut successively absolvet.

Aliter tamen iudicandum censo, si Sacerdos in mortali pluribus sine interruptione poenitentiae aut Baptismi Sacramentum administraret. Sitamen plures simul, seu eodem numero actu absolveret, unum tantum committeret peccatum; sicut nullus dicit similem Sacerdotem qui plures hostias eadem verborum prolatione consecraret, plura numero peccata commissurum.

SECTIO QUINTA.

Quaedam circa inaequalitatem peccatorum annotantur.

I. Octo secundum S. Thomam sunt inaequalitates peccatorum capita.

SANCTVS Thomas hic, q. 73. octo articulis quae tamen omnia, vel ad naturam actuum, diversumque in iis tendendi modum, & rationem voluntarii, vel ad obiectum, finem ac circumstantias reducuntur. De his ergo nonnulla ad iungemus, praecipue sectione sequente.

II. Quod nocuum est, quomodo peccatum aggravat.

Praemittendum autem primo, non solum nullum nocuum nisi praevium, vel quod ex mera negligentia non praevideatur, aggravare peccatum, cum non sit voluntarium, sed nec omne nocuum praevium, nisi intendatur, vel sit obligatio illud impediendi. Ratio est, quia si non teneamur illud impedire, licite ponimus actionem, ad quam sequitur, ut late ostensum est supra, in materia de actibus humanis. Unde Deus multa mala praevidet ex huius mundi, seu talis vel talis rerum ferici constitutione secutura, quae tamen ipsi non imputantur.

III. Non tenetur quis ob praevium delictum inde secuturum actionem committere, ad quod habeat ius, & sine incommodo committere non potest. Premittendum secundo: quando quis ius habet ad actionem, nec eam sine incommodo potest omittere, universum non teneri cum actionem illam ob praevium secuturum inde nocuum omittere: gravior tamen causa exigitur ad dandam causam majori nocuum, quam minori: ita Sanchez lib. 1. in decalogum cap. 6. & 7. Suarez d. 10. de charitate sect. 3. & 4. Coninck d. 32. dub. 6. & alii: & ex hoc principio secundum morale iudicium prudentis viri circumstantias & nocuum secutura considerantis, varii particulares casus resolvi poterunt, qui a rerum moralium scriptoribus atextuntur: haec nostro instituto sufficiunt.

IV. Peccata omnia non esse inter se aequalia certissimum est. Hoc ostendit obiectorum commensurationum diversitas. Circa aequalitatem itaque vel inaequalitatem peccatorum, Jovinianus & Stoici (quos hac in parte sequi videntur nostri temporis novatores nonnulli) peccata omnia volebant esse paria. Contrarium tamen est certissimum, sic enim Joannis 19. vers. 11. dicit Christus, Qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. Et sane cum tanta sit differentia in obiectis & nocuum per diversa peccata illatis, impossibile est ut non refundant, vel arguant proportionaliter majorem vel minorem gravitatem in peccatis, per quae inferuntur. Plura haec de re Disputatione sequente, sect. prima.

V. Peccata cordis, oris, & operis quomodo distinguantur specie. Hinc infero primo cum Sancto Thoma hic, q. 72. art. 7. peccata cordis, oris, & operis, si non sint subordinata inter se, sed completa distingui specie, qualia sunt invidia, detractio, & homicidium. Dixi si non sint inter se subordinata; si enim sint, ut velle fornicari, invitare mulierem, & flagitium illud perpetrare, licet sint plures specie malitiae incomplete, integram tamen unum peccatum completum, & consummatum.

VI. Peccata carnalia specie distinguuntur a spiritualibus. Infero secundo cum eodem Sancto Thoma citato art. 2. peccata carnalia, per quae hic intelligimus illa quae consummantur in delectatione corporali, qualia sunt gula, luxuria, & id genus alia distingui specie a spiritualibus, quae scilicet magis abstrahunt a sensu, ut sunt vana gloria, invidia, &c.

VII. Distinguntur specie peccata contra Deum, seipsum, & proximum. Tertio tandem infero, specie distingui peccata contra Deum, seipsum & proximum, de quibus etiam aliquid dictum est supra. Per peccata vero contra Deum & seipsum, non illa tantum intelligimus, quae Deum offendent, & laedunt operantem, cum hoc omnibus peccatis competat, sed illa quae peculiari modo versantur circa materiam Deo injuriosam, vel propriae personae nocivam: prioris generis sunt haeresis, blasphemia &c. Posterioris luxuria, gula & similia.

SECTIO SEXTA.

Vtrum peccatum secundum speciem, seu malitiam essentialem levius possit ex circumstantiis superare peccatum quod quoad speciem est gravius.

I. Quomodo inter virtutes, ut supra Disp. 97. ostendi, aliae alias in perfectione superant, ita inter peccata suis etiam in gravitate & malitia est excessus; hic vero vel ex obiecto, in quae feruntur, diversitate iis provenit, vel virtutum quibus opponuntur varietate, vel ex dignitate personae offensa, ut si sit parens, si bene de te meritis, si persona sacra &c. omnium vero maxime